

UDENRIGSMINISTERIET

Grund- og nærhedsnotat: Kommissionens forslag til støtte til arbejdstagere berørt af nærtforestående afskedigelser om ændring af forordning (EU) 2021/691

KOM (2025) 140 final.
Nyt notat.

1. Resumé

Kommissionen har den 1. april 2025 fremsat forslag KOM (2025) 140 final til en revision af (EU) 2021/691 om Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen for Afskedigede Arbejdstagere (EGF). Forslaget er modtaget i dansk sprogversion den 9. april 2025. Forslaget har til formål at sikre en mere effektiv udmøntning af EGF'en, idet der lægges op til at hjælpe arbejdstagere berørt af nært forestående afskedigelser samt sikre en hurtig og samtidig realistisk mobilisering af støtten.

Regeringen vurderer, at EGF'en i sin nuværende form bør udmøntes mest muligt effektivt for at nedbringe sagsbehandlingstiden ifm. udbetaling af støtte arbejdstagere, der mister deres arbejde som følge af omstruktureringer i forbindelse med globalisering, om end regeringen vurderer, at spørgsmålet om omskoling af afskedigede arbejdstagere i høj grad kan adresseres med nationale tiltag og derfor stiller sig grundlæggende skeptisk overfor EGF'en.

2. Baggrund

Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen for Afskedigede Arbejdstagere (EGF) blev oprettet med virkning fra 2007. Fonden er et særligt EU-instrument, som har til formål at støtte arbejdstagere og selvstændige, der har mistet deres beskæftigelse som følge af globalisering, teknologiske eller miljømæssige forandringer. EGF fungerer som en nødfond og bidrager til at fremme varig beskæftigelse samt styrke den sociale samhørighed i EU. Støtten er et mere kortsigtet supplement til støtten fra Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+).

Den aktuelle udvikling på arbejdsmarkedet i EU skaber ifølge Kommissionen nye muligheder for at målrette og optimere EGF'ens anvendelsesområder. Kommissionen anviser, at beskæftigelsen i EU de seneste år har oplevet en periode med ekstraordinær vækst, som synes at ophøre. Kommissionen fremhæver i den forbindelse, at øget økonomisk usikkerhed og strukturelle ændringer, som følge af globalisering og den grønne og digitale omstilling, forventeligt vil betyde omstruktureringer i EU. Således nedjusteres forventningen til beskæftigelsen i medlemslandene og særligt i fremstillingssektoren.

De arbejdstagere, der i den forbindelse er berørt af afskedigelser, har iflg. Kommissionen behov for støtte til uddannelse og omskoling, der kan give de nødvendige færdigheder til nye roller på arbejdsmarkedet.

På den baggrund har Kommissionen den 1. april 2025 fremsat forslag KOM (2025) 140 final med ændring af forordning (EU) 2021/691 om oprettelsen af Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen for Afskedigede Arbejdstagere (EGF).

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF, artikel 175 og behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure. Rådet træffer således afgørelse med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen for Afskedigede Arbejdstagere (EGF) har i indeværende programperiode (2021-2027) et årligt budget på 224 mio. kr. (i 2018-priser) til støtte af afskedigede arbejdstagere og selvstændige. Fonden kan finansiere 60-85 pct. af omkostningerne forbundet med projekter, der har til formål at hjælpe arbejdstagere med at finde et andet job eller starte egen virksomhed efter deres afskedigelse.

EGF udmøntes i delt forvaltning (delt ansvar mellem Kommissionen og medlemslandene). Det er dermed medlemslandenes myndigheder, der kan anmode om EGF-medfinansiering. EGF'en kan som hovedregel aktiveres, når en enkelt virksomhed afskediger mindst 200 arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende i løbet af en fire til seks måneders referenceperiode. Kommissionen skal modtage ansøgningen fra medlemslandet senest 12 uger efter udløbet af referenceperioden. Kommissionen vurderer, inden for 50 dage, om den konkrete ansøgning opfylder betingelserne for at få økonomisk støtte, hvorefter Europa-Parlamentet og Rådet på indstilling fra Kommissionen træffer finansieringsafgørelse fsva. den aktuelle ansøgning.

Forslaget til en revision af EGF'en har ifølge Kommissionen til formål at sikre bedre mobilisering af støtte til arbejdstagere og selvstændige berørt af omstruktureringer. Således foreslår Kommissionen at:

- udvide EGF'ens anvendelsesområde til også at omfatte arbejdstagere, der er berørte af *nært forestående* afskedigelser, og ikke – som i dag – kun arbejdstagere, der allerede er blevet afskediget,
- introducere tiltag til at nedbringe sagsbehandlingen vedrørende EGF-støtten mhp. hurtigere mobilisering. indføre en ny ansøgningsprocedure for EGF-støtten til arbejdstagere, der er berørte af *nært forestående* afskedigelser,
- oprette et kontaktpunkt, som skal behandle henvendelser fra virksomheder og udstede relevant vejledning m.v.,

- bevare EGF-medfinansieringssatsen for EGF-støtten til arbejdstagere, der er berørte af nært forestående afskedigelser (60-85 pct), samt indføre 100 pct. EU-medfinansiering for administration af medlemslandenes kontaktpunkt.

Udvidelse af EGF'ens anvendelsesområde

Kommissionen foreslår, at EGF'ens anvendelsesområde udvides mhp. også at yde bistand til arbejdstagere berørt af nært forestående afskedigelser grundet større omstruktureringer og ikke kun allerede afskedigede arbejdstagere.

Ifølge Kommissionen vil muligheden for også at yde bistand til arbejdstagere berørt af nært forestående afskedigelser muliggøre en hurtig og bæredygtig omstilling til ny beskæftigelse. EGF'en vil fortsat alene kunne aktiveres, når mindst 200 arbejdstagere er berørt af nært forestående afskedigelser.

Støtten vil som i dag bestå af pakker af individualiserede tilbud, der skal give arbejdstagerne de nødvendige færdigheder, som andre roller på arbejdsmarkedet påkræver.

Tiltag til hurtigere mobilisering af støtten

Forslaget indeholder ændringer, der generelt skal bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden, så EGF-støtten hurtigere kan mobiliseres.

Forslaget indebærer således, at Kommissionen, senest 30 dage – mod de 50 dage, som gælder i dag – efter modtagelsen af en ansøgning, vurderer, om en ansøgning opfylder betingelserne for økonomisk støtte.

Forslaget indebærer endvidere, at Kommissionen fremover kan anmode Europa-Parlamentet og Rådet om at godkende udmøntningen af det samlede årlige EGF-budget (224 mio. kr. i 2018-priser) inden udgangen af februar hvert år, hvis specifikke betingelser er opfyldt. Godkendes udmøntningen af EGF-budgettet, overgår ansvaret for at træffe finansieringsafgørelser til Kommissionen.

Samlet skal tiltagene nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Kommissionen med 10 uger for EGF-støtten.

Med henvisning til Kommissionens øgede administrative byrder, som følge af tilpasningen af forordningen, foreslås det, at Kommissionen mulighed for at anmode om teknisk bistand hæves fra de gældende 0,5 pct. til 1,5 pct. af det samlede årlige EGF-budget.

Ny ansøgningsprocedure

Specifikt for nært forestående afskedigede arbejdstagere foreslår Kommissionen en ny ansøgningsprocedure, som indebærer, at hvert medlemsland skal

oprette et kontaktpunkt til at behandle alle anmodninger fra virksomheder om EGF-støtte.

For at lave en ansøgning til Kommissionen skal virksomheder, der ønsker EGF-støtte, indsende en anmodning til kontaktpunktet senest to uger efter at have underrettet myndighederne om fremtidige afskedigelser grundet omstruktureringer.

Kontaktpunktet indgiver derefter en ansøgning om EGF-støtte senest en uge efter modtagelsen af en virksomheds anmodning. Hvis der ydes økonomisk EGF-støtte bør medlemslandet stille støtten til rådighed for den relevante virksomhed, der undergår omstruktureringer, senest to uger efter modtagelsen af midlerne.

Medfinansiering

Udgifter afholdt af medlemslandet ifm. kontaktpunktets behandling af ansøgninger vil opnå 100 pct. EU-medfinansiering, mens medfinansieringssatsen fra EGF-støtten vil være uændret.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er medlovgiver på forslaget. Der foreligger endnu ikke en udtalelse om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer i sit oprindelige EGF-forslag fra 2019, at foranstaltninger på EU-plan kan supplere allerede eksisterende nationale tiltag og skabe europæisk merværdi. Samtidig fremhæver Kommissionen, at EGF'en ikke sigter mod at erstatte nationale tiltag, men alene skal ses som en ekstra foranstaltning i tilfælde, hvor de nationale tiltag er utilstrækkelige. Da EGF'en således er et udtryk for solidaritet mellem medlemslandene ifm. større omstruktureringer vurderes medfinansiering af støtte bedst at kunne opnås på EU-niveau, hvorfor Kommissionen vurderer, at nærhedsprincippet er overholdt.

Det aktuelle forslag, som alene søger at tilpasse et eksisterende EU-værktøj mhp. mere effektiv udmøntning, vurderes i naturlig forlængelse heraf også i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Regeringen deler Kommissionens vurdering af, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Forslaget er en forordning, der er direkte gældende i Danmark.

7. Økonomiske konsekvenser

Forslaget kan potentielt have statsfinansielle konsekvenser. Udvidelsen af anvendelsesområdet og den hurtigere mobilisering af midler kan medføre udbetaling af flere EGF-midler inden for det årlige EGF-budget. EU-medfinansieringen af administration af kontaktpunktet og stigningen i teknisk bistand til Kommissionen kan medføre tilsvarende budgetmæssige konsekvenser. Kommissionen har ikke givet et skøn over forslaget's budgetmæssige konsekvenser. Konsekvenserne for det danske EU-bidrag vurderes dog til at være begrænsede.

Indtil videre (i budgetårene 2021-2024) har man ikke udmøntet det fulde EGF-budget. Danmark finansierer ca. 2 pct. af EU's samlede budget. Danmarks finansieringsandel ved fuld udmøntning af det maksimale årlige beløb på 224 mio. kr. udgør således ca. 4,5 mio. kr. (i 2018-priser).

Danmark har i indeværende budgetperiode modtaget 14 mio. kr. i støtte fra EGF som følge af lukningen af Danish Crown-slagteriet i Sæby.

8. Høring

Forslaget har ikke været i ekstern høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemslandene forventes generelt at støtte forslaget om at udvide EGF'ens anvendelsesområde til også at omfatte arbejdstagere, der er berørte af nært forestående afskedigelser.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen vurderer, at spørgsmålet om omskoling af afskedigede arbejdstagere i høj grad kan adresseres med nationale tiltag og stiller sig derfor grundlæggende skeptisk overfor EGF'en.

Dog vurderer regeringen, at EGF'en i sin nuværende form bør udmøntes mest muligt effektivt for at nedbringe sagsbehandlingstiden ifm. udbetaling af støtte til arbejdstagere, der mister deres arbejde som følge af omstruktureringer i forbindelse med globalisering.

Regeringen bemærker, at Det Europæiske Råd ifm. midtvejsrevisionen af EU's flerårige finansielle ramme (MFF) besluttede at reducere EGF'ens størrelse betydeligt, hvilket er i god overensstemmelse med generelle danske interesser.

Regeringen afsøger dertil en passende balance mellem den foreslåede tilgang, hvor Europa-Parlamentet og Rådet godkender et årligt EGF-budget frem for konkrete ansøgninger og EGF'ens status som særligt instrument uden for lofterne.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.